

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Андрій ФОМЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма: «Право (поліцейські)»

№463 від 30.08.2016

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

Дніпро – 2019

Юридична психологія // Робоча програма навчальної дисципліни. – Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. – 18 с.

РОЗРОБНИК:

Шинкаренко Інна, доцент кафедри філософії та політології, кандидат психологічних наук, доцент.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Батраченко Іван, професор кафедри педагогіки та психології ПВНЗ Університету імені Альфреда Нобеля, доктор психологічних наук, професор.

Гаркуша Інеса, доцент кафедри педагогіки та психології ПВНЗ Університету імені Альфреда Нобеля, кандидат наук з соціальних комунікацій.

Розглянуто на засіданні кафедри філософії та політології
25.06.2019 р., протокол № 15.

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
28.08.2019 р., протокол № 11.

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом _____ років. 29.08.2019 р., протокол № 12.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Юридична психологія» є формування у здобувачів вищої освіти професійної самосвідомості щодо використання психологічних знань в системі правовідносин. Надання відповідних знань з психології діяльності юристів – правознавців, які використовуються при вирішенні професійних завдань.

Навчальна дисципліна "Юридична психологія" має озброїти здобувачів вищої освіти системою знань, вмінь і навичок з юридичної психології, необхідних для формування професійного досвіду та самовдосконалення особистості.

Вивчення навчальної дисципліни «Юридична психологія» полягає у засвоєнні здобувачами вищої освіти теоретичного матеріалу, усвідомленні ними основних положень та правильному застосуванні їх висновків на практиці.

Основними компетентностями є:

- становлення сучасного висококваліфікованого фахівця-юриста, здатного у процесі своєї службової діяльності дотримуватися забезпечення дисципліни та законності, закласти та сформувати у здобувачів вищої освіти знання з основ юридичної психології в діяльності працівників органів внутрішніх справ України;
- формування та розвиток правових знань здобувачів вищої освіти, уміння визначати актуальні напрямки правоохоронної діяльності;
- вироблення навичок самостійного аналізу певних понять, умінь застосовувати отримані знання в майбутній службовій діяльності;
- формування у майбутніх фахівців психологічної та психолого-педагогічної культури, необхідної для вирішення професійних завдань; здійснення умов для формування професійного мислення спеціалістів, які працюватимуть у системі «людина – право – людина»;
- формування ціннісних орієнтирів здобувачів вищої освіти відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості;
- виховання активної громадянської позиції;
- сприяння усвідомлення ролі та значення юридичної діяльності в розбудові та зміцненню української держави;
- формування в майбутніх юристів правової свідомості та правової культури, професійних та особистісних якостей.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни. Вивченню дисципліни «Юридична психологія» передувало опанування знаннями з дисциплін гуманітарного блоку («Соціологія», «Логіка», «Безпека життєдіяльності та охорона праці») та дисциплін професійної та практичної підготовки («Тактико-спеціальна підготовка», «Адміністративне право і процес», «Кримінальне право»).

Результати вивчення навчальної дисципліни «Юридична психологія».

Згідно з вимогами освітньої програми Здобувачі повинні знати:

1) на понятійному рівні:

- структуру психології юридичної діяльності та її основні компоненти;
- загальну характеристику професійно-значущих якостей особистості працівника підрозділу ОВС;
- форму, структуру та зміст психології юридичної діяльності;

2) на фундаментальному рівні:

- зміст та методи морально-вольової підготовки оперативного працівника;
- теорію, види та техніки психофізичної саморегуляції;
- закономірності професійного спілкування, в тому числі при вирішенні управлінських завдань;
- мати уяву про складності й бар'єри комунікації, засоби подолання негативних наслідків конфліктів;

3) на практично-творчому рівні:

- методи психодіагностики співрозмовника в процесі спілкування;
- психологічну характеристику особистості юридичної діяльності;
- вербальні та невербальні методи психологічного впливу на особистість;
- психологічні особливості юридичної діяльності;

вміти:

1) на репродуктивному рівні:

- користуватися професійними і психологічними спостережливостю, сприйняттям, уявою;
- володіти навичками мнемічної діяльності;
- користуватися прийомами професійного мислення;

2) на алгоритмічному рівні:

- володіти методами візуальної психодіагностики;
- встановлювати контакти та розпізнавати інформацію шляхами її вербальної та невербальної передачі;
- розробляти комунікативні стратегії й тактики спілкування;
- керувати спілкуванням;

3) на евристичному рівні:

- аналізувати предмет і об'єкт спілкування;
- аналізувати конфлікти, кризові ситуації, конфронтації та розв'язувати їх вербальними засобами;
- приборкувати мовленнєву агресію;

4) на творчому рівні:

- за допомогою вербальних засобів здійснювати вплив на людину і групу людей, адаптувати співрозмовника (співрозмовників) до відповідних умов, коригувати протиправну поведінку;
- долати кризові психологічні стани;

- зміцнювати особисту морально-психологічну зрілість;
- користуватися методами та технікою саморегуляції, самообілізації.

Обсяг навчальної дисципліни: Додатки 1.1., 1.2.

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Предмет, завдання і система юридичної психології.

Основні поняття, категорії і система юридичної психології, її методологічні основи і методи, які використовуються на практиці.

Предмет юридичної психології, методи науки, історія юридичної психології, система і методи юридичної психології. Юридична психологія як наука. Предмет та задачі юридичної психології. Історія розвитку юридичної психології. Сучасний етап розвитку юридичної психології. Передумови виникнення юридичної психології. Методологічні принципи в юридичній психології. Система методів юридичної психології. Методи пізнання в юридичній психології. Методи психологічного впливу на особистість. Методологічні проблеми юридичної психології.

ТЕМА 2. Психологія характеристика юридичної діяльності.

Використання психологічних та юридичних знань при здійсненні правової діяльності, правовому її забезпеченні. Формування навичок професійного спілкування правознавця з представниками різних професійних груп.

Психологічна характеристика юридичної діяльності та її психологічна структура. Людина як суб'єкт праці, пізнання і спілкування, пізнавальна діяльність, конструктивна діяльність, комунікативна діяльність. Психологічна характеристика юридичної діяльності, психологічна структура діяльності, людина як суб'єкт праці, пізнання і спілкування, пізнавальна діяльність, конструктивна діяльність, комунікативна діяльність, джерела передачі інформації, канали передачі інформації, канали прийому інформації, контроль за передачею інформації, переробка інформації, проблема комунікативних зв'язків, специфічна особливість спілкування в юридичній діяльності, психологічні особливості юридичної діяльності, "критичні" види діяльності, психологічні закономірності, закономірності впливу юридичної діяльності на психіку її суб'єктів.

ТЕМА 3. Правова психологія.

Правова соціалізація. Правова соціалізація і правослухняна поведінка особистості. Психологічні умови дієвості правових норм. Нормативна регуляція поведінки та засвоєння особистістю соціальних норм. Нормативні системи та їх основні види: право, мораль, звичаї і традиції. Поняття, типи та механізми соціалізації. Поняття та властивості соціальних норм. Види соціальних норм та їх характеристика. Шляхи та періоди правової соціалізації. Дефектність правової соціалізації.

Структурні компоненти індивідуальної правосвідомості. Соціальна та асоціальна поведінка. Класифікація асоціальної поведінки: аморальна,

антисоціальна, злочинна. Девіантна поведінка. Делінквентна поведінка. Психологічні механізми самовиправдання та способи їх формування.

ТЕМА 4. Психологія злочинного діяння.

Психологічні причини злочинної поведінки. Соціальна та асоціальна поведінка. Класифікація асоціальної поведінки: аморальна, антисоціальна, злочинна. Мотивація злочинної поведінки. Психологічна структура злочинного діяння. Особливості формування різновидів злочинної спрямованості. Психологічні наслідки здійсненого злочину.

ТЕМА 5. Кримінальна психологія.

Поняття правової та кримінальної психології. Нормативна регуляція поведінки та засвоєння особистістю соціальних норм. Структурні компоненти індивідуальної правосвідомості. Психологічна характеристика особистості злочинця та різні підходи до типології злочинців (теорії: Ч. Ломброзо, О. Лазурського, С. Познишева, О. Ковальова, М. Єнікєєва). Класифікація злочинних типів. Соціально-демографічна характеристика особистості злочинця. Психологія неповнолітніх злочинців. Основні психологічні, соціально-психологічні чинники, що впливають на людину у підлітковому віці. Соціо-біологічна детермінація проявів підліткового віку. Психологія організованої злочинності (структура і психологічні особливості злочинних груп).

ТЕМА 6. Психологічна характеристика оперативно-розшукової діяльності.

Загальна характеристика сутності психології оперативно-розшукової діяльності. Структура психології ОРД як предметної діяльності: психологія суб'єкта ОРД, психологія об'єкта ОРД, психологія заходів ОРД. Організаційно-функціональні компоненти психології ОРД: конструктивний компонент; організаційний компонент; проектувальний компонент.

Правова та психологічна (предметно-дійова) сутність заходів оперативно-розшукової діяльності. Диференційований функціонально-психологічний зміст заходів ОРД відповідно до специфіки цілей і завдань останніх, а також способи, прийоми, зовнішні умови та особистісні дані суб'єктів їх здійснення; специфічні психологічні вимоги щодо проведення окремих оперативно-розшукових заходів.

ТЕМА 7. Психологія слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій.

Психологічні особливості слідчих (розшукових) дій. Основний зміст та психологічні закономірності слідчої діяльності. Психологічна характеристика інформаційно-пошукових та інформаційно-комунікативних слідчих (розшукових) дій. Психологія огляду місця події. Психологія обшуку і виїмки. Психологія впізнання. Психологія слідчого експерименту. Психологія перевірки показів на місці.

Психологічна характеристик негласних слідчих (розшукових) дій. Психологічні особливості здійснення окремих негласних слідчих (розшукових) дій.

ТЕМА. 8. Судово-психологічна експертиза: об'єкт, компетенція, методи, межі.

Підстави для призначення судово-психологічної експертизи. Напрями і види судово-психологічної експертизи. Характерні особливості експертизи неповнолітніх. Судово-психологічна експертиза особистісних властивостей, основних мотивів поведінки, закріплених у життєдіяльності суб'єкта. Характеристика судово-психологічної експертизи емоційних станів суб'єкта. Комплексні судово-психологічні експертизи: види, компетенція, суб'єкти проведення. Організаційно-правові питання здійснення судово-психологічної експертизи.

ТЕМА 9. Пенітенціарна психологія.

Предмет та завдання пенітенціарної психології. Психологічна типологія засуджених. Специфічні емоційні стани, притаманні ув'язненим. Акцентуовані та психопатизовані особи серед засуджених. Динаміка особистості в умовах позбавлення свободи. Психологічна характеристика особистості засуджених, особливості їх психологічної та соціальної адаптації. Чинники успішної адаптації та ресоціалізації засуджених. Психологічні методи корекції та ресоціалізації особистості засуджених. Психологічні відмінності та структура мікросередовища засуджених. Кримінальна субкультура. Перспективні напрямки підвищення ефективності пенітенціарної діяльності та формування професійної майстерності персоналу.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Юридична психологія» передбачено:

- для денної форми навчання – екзамен.
- для заочної форми навчання – екзамен.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерієм успішного проходження Здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Критерії оцінювання аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи розробляються кафедрою індивідуально під конкретну навчальну дисципліну, з урахуванням загальних критеріїв, визначених Положенням про організацію освітнього процесу у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ.

Критерії оцінювання аудиторної роботи Здобувачів

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Теоретичні питання з юридичної психології та застосування психологічних знань у правоохоронній діяльності, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні психологічних засад юридичної діяльності та практики їх застосування у правоохоронній діяльності.
4	Теоретичні питання з основ юридичної психології та застосування психологічних знань у правоохоронній діяльності, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Теоретичні питання застосування психологічних знань у правоохоронній діяльності, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками .
2	Теоретичні питання застосування психологічних знань у правоохоронній діяльності, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння використання психологічних знань сформовані недостатньо; більшість навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Здобувач вищої освіти не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, з юридичної психології що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Юридична психологія» засобами діагностики знань (успішності, навчання) виступають: поточний та підсумковий контроль за якістю отриманих здобувачами вищої освіти знань. З цією метою заплановано прийняття екзамену.

В університеті педагогічний контроль розглядається як основна ланка, що забезпечує неперервність процесу виховання, освіти та професійної підготовки і має чотири пріоритетні функції: діагностичну, навчальну, організаційну та виховну.

У розумінні постійної взаємодії науково-педагогічного працівника зі здобувачем вищої освіти під час освітнього процесу, педагогічний контроль

являє собою систему перевірки результатів навчання й означає ідентифікацію, кількісне оцінювання та вимірювання знань, умінь, навичок та інших компетентностей тих, хто навчається. Основним предметом оцінки результатів освіти є отримані результати навчання у вигляді знань, умінь і практичних навичок, а також результати виховання у вигляді сформованих способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей.

Засоби діагностики визначають рівень досягнення запланованих навчальних результатів, повинні мати прозорі критерії оцінювання, забезпечувати об'єктивний поточний та підсумковий контроль.

Під час контрольних педагогічних заходів застосовується система об'єктивної оцінки здобутих компетентностей, зокрема, з використанням технічних засобів. Тестові завдання для проміжного і підсумкового контролів знань здобувачів вищої освіти є складовими навчально-методичних комплексів навчальних дисциплін і входять до пакетів кваліфікаційних завдань із дисципліни.

Інформаційне та методичне забезпечення навчальної дисципліни (рекомендовані джерела інформації)

Додаток 2

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Лариса НАЛИВАЙКО
_____ 2019

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 081 «Право»

на 2019/2020 навчальний рік

Форма навчання ДЕННА Обсяг 4 кредити ЄКТС (120 годин).

Факультети ФПФПКП, ФПФОДР,
Курс 2 Групи КП-841-842, ДР-841-842

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Предмет, завдання і система юридичної психології	11	6	2	2	2	5
2.	Психологія характеристика юридичної діяльності	11	6	2	2	2	5
3.	Правова психологія	16	6	2	2	2	10
4.	Психологія злочинного діяння	16	6	2	2	2	10
5.	Кримінальна психологія	15	10	4	2	4	5
6.	Психологічна характеристика оперативно-розшукової діяльності	16	6	2	2	2	10
7.	Психологія слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій	13	8	2	2	4	5

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Судово-психологічна експертиза: об'єкт, компетенція, методи, межі	11	6	2	2	2	5
9.	Пенітенціарна психологія	11	6	2	2	2	5
	Разом за семестр	120	60	20	18	22	60
	Форма підсумкового контролю	екзамен					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії та політології протокол від 25.06.2019 р. № 15.

Завідувач кафедри

Вячеслав КУЗЬМЕНКО

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Лариса НАЛИВАЙКО
_____ 2019

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність
081 «Право»

на 2019/2020 навчальний рік

Форма навчання ЗАОЧНА Обсяг 4 кредити ЄКТС (120 годин).

Факультет ПФПП ННІ ЗНПК.
Курс 4 Групи ЗН-651-654.

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Предмет, завдання і система юридичної психології	2	2	2			
	Разом за семестр	2	2	2			

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії та політології
протокол від 25.06.2019 р. № 15.

Завідувач кафедри

Вячеслав КУЗЬМЕНКО

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Лариса НАЛИВАЙКО
_____ 2019

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 081 «Право»

на 2019/2020 навчальний рік

Форма навчання ДЕННА Обсяг 4 кредити ЄКТС (120 годин).

Факультети: ФЕПБ.
Курс 2 ФЕБ-841-842.

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Предмет, завдання і система юридичної психології	11	6	2	2	2	5
2.	Психологія характеристика юридичної діяльності	11	6	2	2	2	5
3.	Правова психологія	16	6	2	2	2	10
4.	Психологія злочинного діяння	16	6	2	2	2	10
5.	Кримінальна психологія	15	10	4	2	4	5
6.	Психологічна характеристика оперативно-розшукової діяльності	16	6	2	2	2	10
7.	Психологія слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій	13	8	2	2	4	5

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Судово-психологічна експертиза: об'єкт, компетенція, методи, межі	11	6	2	2	2	5
9.	Пенітенціарна психологія	11	6	2	2	2	5
	Разом за семестр	120	60	20	18	22	60
	Форма підсумкового контролю	екзамен					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії та політології протокол від 25.06.2019 р. № 15.

Завідувач кафедри

Вячеслав КУЗЬМЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЮРИДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: 081 «Право»

на 2019/2020 навчальний рік

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Кримінально-процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. *Голос України*. 2012. № 90-91 (з наступними змінами).
3. Про судову експертизу: Закон України від 25 лютого 1994 року № 4038-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення: 24.06.2019).
4. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення: 24.06.2019).
5. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 24.06.2019).
6. Порядок проведення психологічної реабілітації учасників антитерористичної операції: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1057.
7. Наказ МВС від 06.02.2019 № 88 «Про затвердження Порядку організації системи психологічного забезпечення поліцейських, працівників Національної поліції та курсантів (слухачів) закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських».
8. Наказ МВС України від 31.08.2017 № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій».

Підручники:

1. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Кондратьєв Я.Ю. та ін. Юридична психологія: підруч. для студентів, курсантів та курсантів юрид. вищ. навч. закладів і фак. / за заг. ред. Я.Ю.Кондратьєва; Нац. акад. внутр. справ України. К.: Ін Юре, 2007. 351 с.
2. Бандурка А.М., Бочарова С.П., Землянская Е. В. Юридическая психология: учебник. Х.: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2001. 640 с.
3. Бедь В.В. Юридична психологія: навч. посіб. Л.: Каравела, 2007. 376 с.
4. Бедь В.В. Юридична психологія: навч. посібник для ВНЗ I-IV рівнів акредитації (Рекомендовано МОН України). К.: Новий Світ, 2009. 334 с.

5. Бочелюк В.Й., Денисова Т.А. Кримінально-виконавча психологія: підручник. К.: Істина, 2008. 328с.
6. Бочелюк В.В. Юридична психологія. К.: Центр учбової літератури, 2010. 336с.
7. Коновалова В.О., Шепітько В.Ю. Юридична психологія: Академ. курс: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. К.: "Вид. дім "Ін Юре", 2005. 421 с.
8. Максименко С.Д., Медведєв В.С. Юридична психологія. Видавництво «Видавничий Дім "Слово"», 2018. 448 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Александров Д.О. Становлення особистості працівника органів внутрішніх справ: монографія. К.: Вадекс, 2014. 307 с.
2. Александров Д.О., Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Кодлубовська Т.Б. та ін. Юридична психологія: словник: навч. посібник, 2-ге видання / за заг. ред. Казміренко Л.І., Моїсєєва Є.М. К.: КНТ, 2008. 128 с.
3. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Юхновець Г.О. Професійна психологія в органах внутрішніх справ. Загальна частина: курс лекцій. К.: НАВСУ, 1995.
4. Андросюк В.Г., Корнєв О.М., Кудерміна О.І. та ін. Психологія слідчої діяльності: навч. посібник (Рекомендовано МОН України) / за заг. ред. Казміренко Л.І. К.: Правова єдність, 2009. 364 с.
5. Барко В.І., Ірхін Ю.Б., Морозова Т.Р., Никифорчук Д.Й. Психологічне супроводження професійної діяльності в органах внутрішніх справ: навч. посіб. Київ: РВЦ КНУВС, ДП "Друкарня МВС", 2007. 90 с.
6. Гончаренко В.Г., Сокиран Ф.М. Тактика психологічного впливу на попередньому слідстві: навч. посіб. К.: Укр. акад. внутр. справ, 1994. 48 с.
7. Дубініна К.В. Вікова психологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Видавництво «Видавничий Дім "Слово"», 2017. 176 с.
8. Думко Ф.К., Запорожцева Г.Є. Професійно-психологічна підготовка співробітників ОВС / за ред. Ф.К. Думко. О.: Одеський ін-т внутрішніх справ, 2000. 45 с.
9. Кравченко О.Д., Моргун В.Д. Психодіагностика особистості підлітка: навчально-методичний посібник. Видавництво «Видавничий Дім "Слово"», 2013. 136 с.
10. Самойлов О.Є., Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М., Ржевський Г.М. Юридична психологія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 432 с.
11. Седих К.В, Моргун В.Ф. Делінквентний підліток: навчальний посібник. Видавництво «Видавничий Дім "Слово"», 2019. 272 с.
12. Тимченко А.В., Христенко В.Е. Прикладная психология в практике правоохранительной деятельности (в схемах и таблицах): учеб. пособие. Х. : ООО "Одиссей", 2004. 448 с.

13. Юридична психологія: практикум / за заг. ред. Л.І. Казміренко. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2010. 190 с.

Інші джерела:

1. Берназ В.Д. Психология как средство решения задач следственной деятельности: монография. Одесса: Изд-во Одесского юридического института НУВД, 2003. 311 с.
2. Ірхін Ю.Б. Психологічне супроводження заходів з охорони громадського порядку під час проведення спортивних змагань: метод. рекомендації. Київ, 2007. 48 с.
3. Коваль П.І, Скалига Н.В.. Методичні рекомендації. МВС України, НАВСУ, Ін-т управління, Центр підготовки та проведення оперативно-штабних навчань. Київ, 2001. 28 с.
4. Майдигов Ю., Сулицький В., Комаров О., Діденко О. Методичні рекомендації, альбом схем, таблиць на допомогу практичним психологам органів і підрозділів внутрішніх справ щодо складання психологічного портрета злочинця. К.: ЦПП ДРП МВС України, 2005. 112 с.
5. Сулицький В.В., Яковенко С.І. Участь психолога у проведенні службового розслідування психологічних аспектів самогубства працівника органів внутрішніх справ: метод. рекомендації. К.: Київський ін-т внутрішніх справ, 2000. 20 с.
6. Тополов Є.В. Професійна агресивність особистості: монографія. Видавництво «Видавничий Дім "Слово"», 2011. 400 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України.
2. <http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України.
5. <http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб портал судової влади в Україні.
6. <http://www.scourt.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду України.
7. <http://www.sc.gov.ua> – офіційний веб-сайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.
8. <http://www.sbu.gov.ua> – офіційний веб-сайт СБУ.
9. <http://www.gr.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України.
10. <http://www.minjust.gov.ua> – Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України.
11. <http://www.reyestr.court.gov.ua> – єдиний реєстр судових рішень в Україні.
12. <http://www.police.ua> – Форум працівників МВС України.

13. <http://www.vkka.gov.ua> – офіційний сайт Вищої кваліфікаційної комісії адвокатури.
14. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.
15. <http://www.catalogue.nplu.org> – Національна парламентська бібліотека України.
16. <http://www.pravoznaves.com.ua> – Електронна бібліотека юридичної літератури “Правознавець”.
17. <http://www.icpo.centrmia.gov.ua> – сайт Національного центрального бюро Інтерполу в Україні.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії та політології протокол від 25.06.2019 р. № 15.

Завідувач кафедри

Вячеслав КУЗЬМЕНКО